

הרפת בבית קמה

עתה מורכב העדר כמעט כולו פרות אמריקאיות וצאצאיהן. פרט לשתי פרות ושבע מבכירות שהן מעורבות.

תנובת החלב בשנים תשי"א — תשי"ד

השנה	מספר הפרות (במחצית)	ס"ה חלב בליטר	חלב לפרה (ליטר)
תשי"א	17.1	77.285	4520
תשי"ב	22.9	86.554	3780
תשי"ג	40.3	173.544	4306
תשי"ד	39.4	164.164	4167
תשי"ד *	41.2	194.600	4735

לפי הטבלה הנ"ל אנו נוכחים, כי אמנם היו תנודות גדולות בתנובת החלב לפרה לשנה. ולכך שתי סיבות עיקריות: א. מצב התעבורה בשנת תשי"א התחלנו בהזרעה מלאכותית ורק לאחר נסיון של שנה כמעט — נוכחנו לדעת שבתנאים שהיו בימים ההם (בעיקר תנאי תחבורה) אין אפשרות אחת אלא בהרבעה טבעית. כתור צאה מההזרעה המלאכותית התעברו הפרות רק בתחילת תשי"א ונחלבו בשנה זו תקופות ארוכות עם תנובות ירודות. הדבר חזר ונשנה גם בשנת תשי"ב, כאשר הפר של המשק לא היה פורה למדי. כעת אנו עובדים עם „השרות להזרעה מלאכותית" מרחובות; התחבורה שופרה מאז, אך לא נגמרו עדיין הצרות בענין ההזרעה. למשל: במחצית הראשונה של שנה זו אחוז ההתעברות היה כ-32%. מנסים להתגבר על בעיה זו ע"י גידול פר להרבעה במשק.

* המספרים של תשי"ד הובאו כאן ע"פ סי" כומי שבעת חדשי השנה הראשונים. בלי כל ספק נגיע לממוצע שנתי זה.

קצת היסטוריה.

בקיץ 1949 התחלנו להתעסק עם מספר פרות, קודם במחננו בהדרגתיים, ועם קב" לת מים — גם בנקודת ההתישבות. היו לנו 2 ראשים בהדר, ואותו מספר בנגב. הדחיפה הראשונה להקמת ענף הרפת באה לנו ממפ" על הנגב של המוסדות המיישבים, שהציע לנו קליטת 20 פרות מהמשלוח הראשון מארה"ב. לא הססנו הרבה והסכמנו לקבלת הפרות, ובוזה הנחנו את היסודות הרציניים לגידול בקר לחלב במשקנו. בהמשך הזמן קלטנו מיבוא הסוכנות שתי קבוצות נוספות בשנות 1950-1951. מדי פעם רכשנו פרות נוספות ממקומות שונים בארץ.

המקורות לגידול העדר בשנים תשי"ט — תשי"ד

פרות	מכירות	מגירת	עליית	ס"ה
התקציב להתישבות	23	15	9	47
מתנות	1	—	1	2
קניה עצמית	8	—	3	13
גידול עצמי	37	2	23	63
ס"ה ראשים	69	17	36	125
יצאו מהעדר:	26	1	10	39
הרכב העדר	43	16	26	68
לסוף אפריל 1954				

הסיבות העיקריות להוצאת בקר מהעדר היו: סלקציה מבחינת הטיב, שחפת, עקרות, ומחלות שונות (גוף זר, שבר וכו'). כתוצאה מכך נמצא העדר כיום בסוף תהליך ביעור הש" חפת, וכנראה תוך שנה נהיה נקיים לגמרי מבקר נגוע. כן סילקנו כל פרה וצאצאיה שלא הגיעו לתנובה מינימאלית (4200 ליטר לשנה).

ב. מצב האספקה. השנים של התנובות הירודות היו שנות בצורת, ובשל מחסור אספקה מהפלחה לא יכולנו להאביס את העדר כראוי.

הרכב האספקה בשנים תשי"א – תשי"ד

סוג האספקה	ס"ה טונות	יחידות מזון	%
ירק שלחין	1480	164.000	24.1
ירק ומרעה בעל	600	62.000	9.3
תחמיצים	590	78.000	11.5
מרעה טבעי	—	7.000	1.0
הדרים	290	30.000	4.4
שחת	440	139.000	20.4
ס"ה מזון גס		480.000	70.7
מזון מרוכז		200.000	29.3
מזון מאספקה עצמית		500.000	73.5

בתכנית האספקה לקחנו בחשבון שלושה גורמים עיקריים:

- א. ניצול מכסימלי של שטחי בעל (מרעה, תחמיץ, שחת).
- ב. צמצום השימוש במזון המרוכז עד למינימום.

- ג. ניצול מכסימלי של האספקה העצמית.
 - שנות הבצורת. בעקבותיהן לא יכולנו לספק שחת ותחמיצים בכמויות הרצויות. כ"כ תקופת המרעה בשדות בעל היתה קצרה מאוד בשנים אלה.
 - חוסר מי השקאה. כתוצאה מכך לא יכולנו להבטיח מזון במידה מספקת גם בחדשי הסתיו והחורף.
 - מכת הצפורים. כמעט בכל שנה השמידו הצפורים את התלתן, ופעם השמידו את הסתיון ואת הסלק. ברור, שזה גרם תקלות רציניות באספקת הירק.
- חמש השנים הראשונות הללו היו למעשה רק שנות התחלה, לימוד, ונסיון בהקמת העדר ובפיתוח הענף. רכשנו ידיעות, צברנו נסיון, על מנת שנוכל לצאת לדרך המלך בביסוס הענף והרחבתו. אנו עומדים להכניס לעבודה מכונת חליבה, ועם קבלת מים בכמור יות גדולות יותר בשנים הבאות, יוכל ענף הרפת לתפוס את מקומו המתאים בין ענפי המשק השונים.
- רפתני בית-קמה